

РОЛЬ СОЦІАЛЬНИХ СТАНДАРТІВ У СОЦІАЛЬНІЙ ПОЛІТИЦІ КРАЇНИ

©2020 ШЛИКОВА В. О., ЛЕВАНДА О. М.

УДК 330.342.146
JEL: A13; H55; I38

Шликова В. О., Леванда О. М. Роль соціальних стандартів у соціальній політиці країни

Метою статті є визначення ролі соціальних стандартів у формуванні соціальної політики країни. Проаналізовано особливості трактування соціальної політики в науковій літературі, ідентифіковано ключових агентів взаємодії соціальної політики: економічна політика, політика у сфері охорони здоров'я, освітня та фіскальна політика. Освітня політика забезпечує економіку людським капіталом і тим самим створює передумови для економічного розвитку. Економічна політика взаємодіє із соціальною в частині розподілу доступу до товарів, послуг і ресурсів, а також у забезпеченні зайнятості. Своєю чергою, фіскальна політика здійснює вторинний розподіл доходів через трансферти. Соціальна політика, окрім соціального захисту населення, має на меті створення умов для доступу до освіти та послуг системи охорони здоров'я. Розглянуто структуру соціальних стандартів і гарантій, які закріплені в Законі України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії» у розрізі дефініцій термінів, мети та призначення. Наведено короткий огляд світової практики впровадження програм соціального забезпечення, при розробці яких враховуються соціальні стандарти, а також діючих підходів до формування соціального забезпечення в Україні. У результаті проведеного дослідження встановлено, що завдяки профілактичним, відновлювальним і компенсаційним втручанням соціальне забезпечення дозволяє бенефіціарам зберегти свій рівень життя, знайти роботу або поліпшити власні перспективи на ринку праці, а також створює умови для соціальної інтеграції та збереження фізичного та психічного здоров'я. У цьому контексті соціальні стандарти є критеріями необхідності втручання та відіграють роль нормативу щодо розмірів втручання для реалізації соціальної політики держави. З іншого боку, соціальні стандарти можуть виступати як цільові орієнтири цієї політики, узгоджені з цілями розвитку країни.

Ключові слова: соціальні стандарти, соціальна політика, агенти взаємодії, програми соціального забезпечення.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-11-146-151>

Рис.: 2. **Бібл.:** 17.

Шликова Вікторія Олександрівна – кандидат економічних наук, старший науковий співробітник відділу макроекономічної політики та регіонального розвитку, Науково-дослідний центр індустріальних проблем розвитку НАН України (пров. Інженерний, 1а, 2 пов., Харків, 61166, Україна)
E-mail: v.shlykova@ukr.net

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-3297-4649>

Леванда Олена Михайлівна – провідний інженер відділу макроекономічної політики та регіонального розвитку, Науково-дослідний центр індустріальних проблем розвитку НАН України (пров. Інженерний, 1а, 2 пов., Харків, 61166, Україна)

E-mail: helenlevanda@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6945-8640>

Researcher ID: <http://www.researcherid.com/AAG-8333-2019>

UDC 330.342.146
JEL: A13; H55; I38

Shlykova V. O., Levanda O. M. The Role of Social Standards in Social Policy of the Country

The article is aimed at defining the role of social standards in the formation of social policy of the country. The peculiarities of interpretation of social policy in scientific literature are analyzed, key agents of the social policy interaction are identified as follows: economic policy, health policy, education and fiscal policy. Education policy provides the economy with human capital and thereby creates preconditions for economic development. Economic policy interacts with social policy in terms of distribution of access to goods, services and resources, as well as in terms of providing employment. In turn, fiscal policy carries out the secondary distribution of income through transfers. Social policy, aside from social protection of the population, aims to create conditions for access to education and services of the health care system. The structure of social standards and guarantees enshrined in the Law of Ukraine «On the State Social Standards and the State Social Guarantees» is considered in terms of definitions of terms, aim and purpose. A brief overview of the world practice of implementation of social welfare programs is specified, in the development of which social standards are taken into account, as well as existing approaches to the formation of social security in Ukraine. As a result of the carried out research, it was found that through preventive, restorative and compensatory interventions, social security allows beneficiaries to maintain their standard of living, find work or improve their own prospects in the labor market, as well as create conditions for social integration and preservation of physical and mental health. In this context, social standards are the criteria for the need for intervention and play the role of the norm on the amount of interference for the implementation of social policy of the State. On the other hand, social standards can act as targeted benchmarks of this policy, agreed with the goals of the country's development.

Keywords: social standards, social policy, agents of interaction, social welfare programs.

Fig.: 2. **Bibl.:** 17.

Shlykova Viktoriia O. – PhD (Economics), Senior Research Fellow of the Department of Macroeconomic Policy and Regional Development, Research Centre of Industrial Problems of Development of NAS of Ukraine (2 floor 1a Inzhenernyi Ln., Kharkiv, 61166, Ukraine)

E-mail: v.shlykova@ukr.net

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-3297-4649>

Levanda Olena M. – Leading Engineer of the Department of Macroeconomic Policy and Regional Development, Research Centre of Industrial Problems of Development of NAS of Ukraine (2 floor 1a Inzhenernyi Ln., Kharkiv, 61166, Ukraine)

E-mail: helenlevanda@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6945-8640>

Researcher ID: <http://www.researcherid.com/AAG-8333-2019>

У сучасному світі держава має швидко реагувати на глобальні економічні, соціальні та демографічні виклики для забезпечення добробуту населення. Соціальна політика реалізує одну із основних внутрішніх функцій держави щодо соціального захисту, створення умов і надання можливостей для всебічного розвитку особистості протягом усього життя.

Поряд із незавершеною перебудовою економіки Україна проходить серйозні випробування зовнішньою гібридною агресією. Уряд зосередився на заходах, спрямованих на скорочення державних витрат, підвищення ефективності економіки та проведення низки реформ, які мають у довгостроковій перспективі забезпечити підвищення рівня та якості життя населення. У зв'язку з цим значної уваги потребує розробка та впровадження актуальних, дієвих інструментів соціальної політики, які спроможні привести до досягнення поставлених стратегічних цілей розвитку.

Питанням змісту соціальної політики щодо підвищення рівня та якості життя населення, а також окремим аспектам соціальних стандартів присвячені праці сучасних українських і зарубіжних науковців, серед яких Е. Aravacik, М. Belgrave, К. Blakemore, С. Deeming, L. Warwick-Booth, М. Кизим, Е. Лібанова, О. Макарова, С. Полякова, Ю. Чалюк, О. Чутчева та ін. [1–9].

Метою статті є визначення ролі соціальних стандартів у формуванні соціальної політики країни.

Соціальна політика є багатостороннім поняттям. У деяких публікаціях зустрічається трактування соціальної політики в контексті охоплення галузі, зокрема охорони здоров'я, освіти, соціального захисту, в інших – відповідно до одержаних результатів її реалізації, тобто зменшення бідності, досягнення соціальної справедливості та згуртованості тощо [10]. Також соціальну політику розглядають як дії, що впливають на добробут членів суспільства через забезпечення розподілу та доступу до товарів і ресурсів. У цьому випадку роль соціальної політики полягає в компенсації невдач ринку. Крім того, соціальна політика використовується і як засіб впливу та контролю взаємовідносин і поведінки на ринку праці та доходів [3].

За стандартами Міжнародної організації праці соціальна політика гарантує, що економічний розвиток приносить користь усім, хто в ньому бере участь [11]. Ключовим агентством у сфері соціальної політики, як правило, виступає національний уряд, який встановлює набір цінностей у сфері соціальної політики, таких як мінімальні стандарти, соціальна справедливість і рівність. Надійна система соціального захисту розглядається як центральний елемент

державної політики для забезпечення гарантій від шоків, особливо для осіб, яким загрожує незворотне зниження людських, соціальних чи фізичних активів, а також надає стабілізуючий вплив на загальний попит на товари і послуги, вироблені національною економікою [10; 12]. Отже, державна політика та інститути мають зміцнювати соціальне забезпечення вразливих груп населення відповідно до рівня економічного розвитку країни. Водночас система соціального забезпечення не повинна сприяти формуванню залежності в людини, а навпаки – має стимулювати її до самостійності та зміцнення життєздатності в локальній системі [10].

Ландшафт визначення соціальної політики формується ринком, неурядовим сектором, соціальними змінами та взаємодією громади з державою. Члени суспільства мають такі базові потреби, як: освіта, соціальне забезпечення, медичне обслуговування, житло тощо. Головними агентами взаємодії соціальної політики є економічна політика, політика у сфері охорони здоров'я, освітня та фінансова політика (рис. 1).

Освітня політика забезпечує економіку людським капіталом і тим самим створює передумови для економічного розвитку. Економічна політика взаємодіє із соціальною в частині розподілу доступу до товарів, послуг і ресурсів, а також у забезпеченні зайнятості. Своєю чергою, фінансова політика здійснює вторинний розподіл доходів через трансферти. Соціальна політика, окрім соціального захисту населення, має на меті створення умов для доступу до освіти та послуг системи охорони здоров'я.

Соціальна політика надає рішення для задоволення потреб соціального життя, які залежать від соціальної структури та державної політики [1]. Вона спрямована на забезпечення добробуту людей. Оскільки соціальна політика залежить від соціальних змін, вона трансформується залежно від потреб людей. Держава встановлює стандарти для дітей, молоді, інвалідів, а також для сімей з низьким доходом і для літніх людей, засновані на їх потребах [2].

У широкому розумінні стандарт – це взірць, якому має відповідати що-небудь за своїми ознаками, властивостями, якостями [13]. Своєю чергою, соціальний стандарт – це модель, яка характеризує якість і рівень життя людини. Стан соціальної сфери визначається встановленими соціальними стандартами й оцінюється на основі відповідних показників якості та рівня життя населення. Соціальні стандарти, як моделі, характеризують доступ до соціальних благ у суспільстві [9].

В Україні державні соціальні стандарти закріплені в Законі «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії» [14]. Цей Закон визначає правові засади формування та застосування державних соціальних стандартів і нормативів, спрямова-

Виконано в межах НДР «Теоретико-методичне забезпечення обґрунтування соціальних стандартів нової якості життя населення України» (№ державної реєстрації 0120U103212) за цільовою програмою наукових досліджень НАН України «Становлення нової якості життя» у 2020 р.

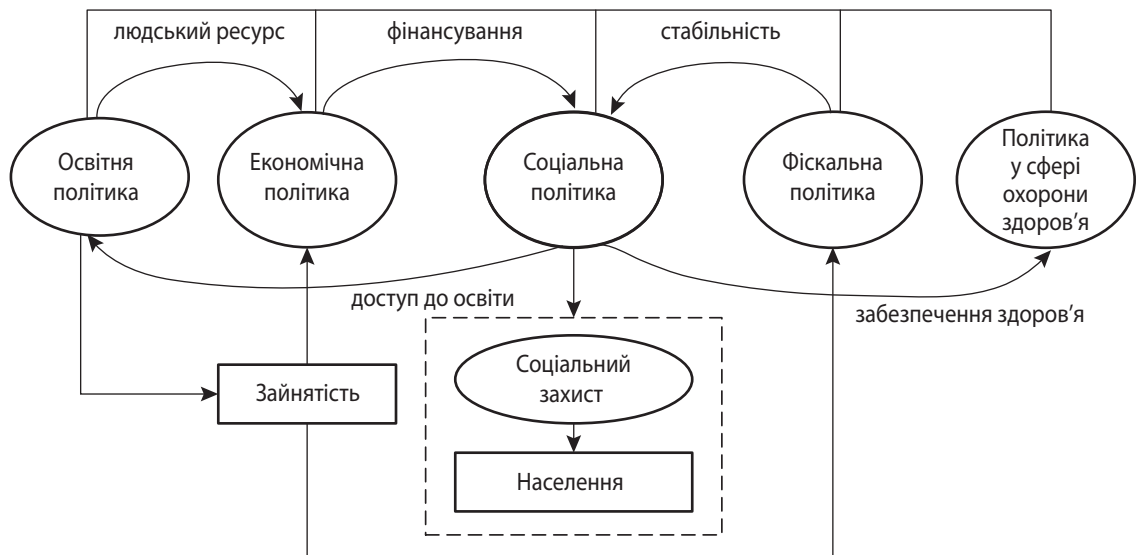

Рис. 1. Агенти взаємодії соціальної політики

Джерело: авторська розробка.

них на реалізацію закріплених Конституцією України та законами України основних соціальних гарантій (мінімальні розміри оплати праці, доходи громадян, пенсійне забезпечення, соціальна допомога, розміри інших видів соціальних виплат, які забезпечують рівень життя, не нижчий від прожиткового мінімуму). Структуру соціальних стандартів та гарантій України згідно із Законом «Про соціальні стандарти та державні соціальні гарантії» наведено на рис. 2 у розрізі дефініції термінів, мети та призначення.

Як видно з рис. 2, соціальні стандарти – це встановлені законами й іншими нормативно-правовими актами соціальні норми та нормативи або їх комплекс, на базі яких визначаються рівні основних державних соціальних гарантій. Базовим державним соціальним стандартом є прожитковий мінімум, який заснований на вартісній величині достатнього для забезпечення нормального функціонування організму людини та збереження його здоров'я набору продуктів харчування, а також мінімального набору непродовольчих товарів та мінімального набору послуг, необхідних для задоволення основних соціальних і культурних потреб особистості [15].

Отже, встановлені соціальні стандарти не дають людям, які опинились у вразливих ситуаціях, потрапляти за межу бідності. Тому право на адекватний мінімальний дохід слід визнавати основним правом, яке надає можливість людині мати гідне життя, підтримувати повноцінне включення в суспільство [16].

Соціальні стандарти враховуються в процесі розробки програм соціального забезпечення, світова практика якого є достатньо різноманітною і включає, зокрема, програми підтримки доходу та допомогу в натуральній формі.

Програми підтримки доходу – заходи з надання грошової допомоги для заміни втраченого доходу.

Виокремлюють такі основні напрями програм підтримки доходу: пов'язані із зайнятістю; універсальні; ті, що передбачають перевірку державною тест-системою.

До програм зайнятості відносять систему соціального страхування та умовно визначені внески.

Система соціального страхування передбачає надання соціального захисту, як правило, у вигляді права на пенсію та інші періодичні виплати, які ґрунтуються на тривалості зайнятості або самозайнятості, або в разі отримання виробничої травми. Розмір пенсій (довгострокових) та інших періодичних (короткострокових) виплат у разі безробіття, хвороби, материнства або трудового каліцтва залежить від рівня заробітку до того, як будь-який з цих випадків спричинив припинення (призупинення) трудової діяльності. Система страхування фінансується повністю або значною мірою за рахунок внесків (як правило, відсоток від заробітку), зроблених роботодавцями або працівниками, або комбіновано, які в більшості випадків є обов'язковими для визначених категорій працівників та їх роботодавців.

Умовно визначені внески – це новий метод обчислення виплат, який є одним із варіантів соціального страхування. Для кожної застрахованої особи створюється гіпотетичний рахунок, який складається з усіх внесків протягом його трудового життя і, в деяких випадках, кредиту за неоплачену діяльність, таку як догляд. Пенсія обчислюється шляхом ділення цієї суми на середню тривалість життя на момент виходу на пенсію та індексацію її відповідно до різних економічних факторів. Під час здійснення виплат фактичний баланс рахунку фізичної особи перетворюється на періодичну виплату пенсії. Деякі системи соціального страхування допускають добровільну

Рис. 2. Структура державних соціальних стандартів і державних соціальних гарантій

Джерело: складено на основі [14].

участь працівників, особливо самозайнятих. У деяких випадках уряд субсидує такі програми для заохочення добровільної участі.

У багатьох країнах національний уряд бере участь у фінансуванні зайнятості, а також інших програм соціального забезпечення та є головним гарантом. Уряд може здійснювати внески через асигнування із загальних доходів на основі відсотка загальної заробітної плати, виплаченої застрахованим працівникам, фінансувати частину або всю вартість програми, або сплатити субсидію для заповнення будь-якого дефіциту страхового фонду. У деяких випадках уряд сплачує внески за низькооплачуваних працівників. Ці домовленості є окремими від зобов'язань, які уряд може мати як роботодавець у системах, що охоплюють державних службовців. Внески на соціальне страхування та інші цільові доходи зберігаються у спеціальному фонді та відображаються як окремий елемент у державних рахунках [17].

Універсальні програми – це такі, які надають фіксовану грошову допомогу мешканцям або громадянам без огляду на доходи, зайнятість чи статки. Зазвичай універсальні програми фінансуються із загальних доходів, можуть застосовуватися до всіх осіб, які певний необхідний термін проживають в країні. Універсальні програми можуть включати пенсії за віком для осіб, які старші за певний вік; пенсії працівникам з обмеженими можливостями, вдовам та сиротам; сімейні надбавки. Більшість систем соціаль-

ного захисту, що включають універсальну програму, також мають програму, пов'язану з доходами другого рівня. Деякі універсальні програми хоча й отримують значну підтримку від податку на прибуток, частково фінансуються за рахунок внесків працівників та роботодавців.

Як за програмами зайнятості, так і за універсальними бенефіціари (застраховані, утриманці, інваліди) можуть претендувати на отримання встановленої за законом допомоги.

Програми, що передбачають перевірку засобами державної тест-системи, встановлюють право на отримання пільг шляхом вимірювання індивідуальних чи сімейних ресурсів відповідно до встановленого стандарту, який ґрунтується, як правило, на прожитковому мінімумі. Розмір і вид наданих виплат визначається згідно з національним законодавством. Склад потреб, наявних засобів і вагомість сімейних ресурсів у кожній країні індивідуальні.

Зазначені програми застосовуються до осіб, які не працевлаштовані або чий доходи за програмами, пов'язаними із зайнятістю, разом з іншими індивідуальними або сімейними ресурсами є недостатніми для задоволення мінімальних або особливих потреб. Такі програми, як соціальні пенсії або виплати за вирівнюванням фінансуються насамперед із загальних доходів. Програми з перевіркою державною тест-системою можуть бути реалізовані як на національному, так і на місцевому рівні [17].

До інших типів програм відносять програми, які надаються фінансовими установами. За такими програмами (індивідуальні рахунки, обов'язкові професійні пенсії та обов'язкове приватне страхування) особа або роботодавець вносять певний відсоток заробітку на індивідуальний рахунок, що знаходиться під керуванням державного чи приватного фонду. Участь може бути обов'язковою або добровільною. Відповідальність за встановлення членства та можливість вибору менеджера фонду покладається на працівника. Накопичений капітал на індивідуальному рахунку є джерелом заміни доходу на випадок виходу на пенсію, втрати працездатності, поганого здоров'я, безробіття або втрати годувальника у випадку його смерті. Внески призначаються на індивідуальний обліковий запис працівника. Працівник, а іноді й роботодавець, повинен сплачувати адміністративні збори за управління індивідуальним рахунком і, як правило, купувати окремі поліси страхування від втрати працездатності та інвалідності.

Ощадний фонд формується з регулярних внесків, які утримуються із заробітної плати працівників. Внески вкладаються для кожного працівника в єдиний, публічно керований фонд для подальшої виплати даному працівнику в разі потреби. Зазвичай виплати здійснюються одноразово із нарахованими відсотками, іноді доступ до заощаджень можливо отримати до виходу на пенсію або в непередбачених ситуаціях. Після виходу на пенсію деякі фонди також дозволяють обрати анuitет або пенсію. Деякі резервні фонди виплачують пенсії у випадку інвалідності [17].

У рамках системи відповідальності роботодавців працівники захищені за допомогою встановлених трудових норм, що вимагають від роботодавців здійснювати вчасно певні платежі або надавати послуги своїм працівникам. Вказані платежі та послуги можуть включати одноразові виплати за віком або за наявністю інвалідності; надання медичної допомоги, оплачуваної відпустки за лікарняним або за обома випадками; допомоги по вагітності та пологах або сімейної допомоги; грошова (тимчасова або довгострокова) та медична допомога в разі трудового каліцтва; виплати, пов'язані з відшкодуванням збитків в разі звільнення.

Допомога в натуральній формі – це заходи, які фінансують або надають прями послуги [17].

В Україні також діє система соціального страхування, яка включає такі його види: пенсійне; медичне; на випадок безробіття; від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності; у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами на поховання. Основним джерелом фінансування діяльності державних фондів соціального страхування є єдиний соціальний внесок.

Державний соціальний захист населення України передбачає соціальну допомогу визначеним законодавчо категоріям громадян (малозабезпеченим сім'ям, дітям-сиротам, інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам, а також іншим категоріям громадян); субсидії та компенсації, право на одержання яких і розмір визначаються за допомогою перевірки державними тест-системами; соціальні гарантії (мінімальний розмір заробітної плати, мінімальний розмір пенсії, неоподаткований мінімум доходів громадян, розмір державної соціальної допомоги, пільги, індексація грошових доходів громадян, рівень оплати праці в державних установах); соціальні послуги (побутові, медичні, освітні та ін.).

ВИСНОВКИ

Підбиваючи підсумок, можна констатувати, що через профілактичні, відновлювальні та компенсаційні втручання соціальне забезпечення дозволяє бенефіціарам зберегти свій рівень життя, знайти роботу або поліпшити власні перспективи на ринку праці, а також створює умови для соціальної інтеграції та збереження фізичного і психічного здоров'я. У цьому контексті соціальні стандарти є критеріями необхідності втручання та відіграють роль нормативу щодо розмірів втручання для реалізації соціальної політики держави. З іншого боку, соціальні стандарти можуть виступати як цільові орієнтири цієї політики, узгоджені з цілями розвитку країни. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Aravacik E. D. Social Policy and the Welfare State // In : Public Economics and Finance. IntechOpen, 2018. DOI: 10.5772/intechopen.82372
2. Blakemore K., Warwick-Booth L. Social Policy: An Introduction. 4th ed. London : Open University Press, 2013. 376 p.
3. Cheyne Ch., O'Brien M., Belgrave M. Social Policy in Aotearoa New Zealand: A Critical Introduction. 3rd ed. *Social Policy Journal of New Zealand*. 2005. Issue 25. P. 170–174. URL: <https://www.msd.govt.nz/documents/about-msd-and-our-work/publications-resources/journals-and-magazines/social-policy-journal/spj25/25-pages170-174.pdf>
4. Deeming C. Defining Minimum Income (and Living) Standards in Europe: Methodological Issues and Policy Debates. *Social Policy & Society*. 2017. Vol. 16. Issue 1. P. 33–48. URL: <https://www.cambridge.org/core/services/aop-cambridge-core/content/view/7A2D6A3E4841E51F061696EC412BC987/S147474641500041Xa.pdf/div-class-title-defining-minimum-income-and-living-standards-in-europe-methodological-issues-and-policy-debates-div.pdf>
5. Пономаренко В. С., Кизим М. О., Узунов Ф. В. Рівень і якість життя населення України : монографія. Харків : ВД «ІНЖЕК», 2003. 224 с.
6. Людський розвиток в Україні. Модернізація соціальної політики: регіональний аспект : колективна монографія / за ред. Е. М. Лібанової. Київ, 2015. 356 с.

- URL: https://idss.org.ua/monografii/2016_Lud_rozv_monogr.pdf
7. Макарова О. В. Соціальна політика в Україні : монографія. Київ, 2015. 244 с. URL: https://idss.org.ua/monografii/2015_Makarova.pdf
 8. Чалюк Ю. О. Особливості соціальної політики ЄС. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки»*. 2014. Вип. 5. С. 115–118. URL: http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_05/28.pdf
 9. Чутчева О. Г. Щодо визначення соціальних стандартів: проблеми теорії та практики. *Держава і право*. 2010. Вип. 48. С. 339–344. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/34393/05-Chutcheva.pdf?sequence=1>
 10. Can there be a global standard for social policy? The social policy principles as a test case // Odi: Briefing Paper. 2000. URL: <https://www.odi.org/sites/odi.org.uk/files/odi-assets/publications-opinion-files/2610.pdf>
 11. International Labour Standards on Social Policy // International Labour Organization. URL: <https://www.ilo.org/global/standards/subjects-covered-by-international-labour-standards/social-policy/lang--en/index.htm>
 12. Social protection in the EU: State of play, challenges and options // European Parliamentary Research Service. 2018. URL: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2018/628258/EPRS_BRI\(2018\)628258_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2018/628258/EPRS_BRI(2018)628258_EN.pdf)
 13. Ожегов С. И. Толковый словарь русского языка. М.: Мир и образование; Оникс, 2011. 736 с.
 14. Закон України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії» від 05.10.2000 р. № 2017-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2017-14#Text>
 15. Закон України «Про прожитковий мінімум» від 15.07.1999 р. № 966-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/966-14#Text>
 16. Response to the public consultation on the European Pillar of Social Rights / Social Platform. 2016. 24 p. URL: <https://www.socialplatform.org/wp-content/uploads/2016/11/Social-Platform-response-to-the-public-consultation-on-the-European-Pillar-of-Social-Rights-November-2016.pdf>
 17. Social Security Programs Throughout the World: Europe. ISSA. 2018. URL: <https://www.ssa.gov/policy/docs/progdsc/ssptw/2018-2019/europe/guide.html>
- sonsokho derzhavnoho universytetu. Seriiia «Ekonomicni nauky». 2014. http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_05/28.pdf
- Cheyne, Ch., O'Brien, M., and Belgrave, M. "Social Policy in Aotearoa New Zealand: A Critical Introduction". *Social Policy Journal of New Zealand*. 2005. <https://www.ms.govt.nz/documents/about-msd-and-our-work/publications-resources/journals-and-magazines/social-policy-journal/spj25/25-pages170-174.pdf>
- Chutcheva, O. H. "Shchodo vyznachennia sotsialnykh standartiv: problemy teorii ta praktyky" [On the Definition of Social Standards: Problems of Theory and Practice]. *Derzhava i pravo*. 2010. <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/34393/05-Chutcheva.pdf?sequence=1>
- Deeming, C. "Defining Minimum Income (and Living) Standards in Europe: Methodological Issues and Policy Debates". *Social Policy & Society*. 2017. <https://www.cambridge.org/core/services/aop-cambridge-core/content/view/7A2D6A3E4841E51F061696EC412BC987/S147474641500041Xa.pdf/div-class-title-defining-minimum-income-and-living-standards-in-europe-methodological-issues-and-policy-debates-div.pdf>
- "International Labour Standards on Social Policy". International Labour Organization. <https://www.ilo.org/global/standards/subjects-covered-by-international-labour-standards/social-policy/lang--en/index.htm>
- [Legal Act of Ukraine] (1999). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/966-14#Text>
- [Legal Act of Ukraine] (2000). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2017-14#Text>
- "Liudskiyi rozvytok v Ukraini. Modernizatsiia sotsialnoi polityky: rehionalnyi aspekt" [Human Development in Ukraine. Modernization of Social Policy: Regional Aspect]. Kyiv, 2015. https://idss.org.ua/monografii/2016_Lud_rozv_monogr.pdf
- Makarova, O. V. "Sotsialna polityka v Ukraini" [Social Policy in Ukraine]. Kyiv, 2015. https://idss.org.ua/monografii/2015_Makarova.pdf
- Ozhegov, S. I. *Tolkovyy slovar russkogo yazyka* [Explanatory Dictionary of the Russian Language]. Moscow: Mir i obrazovaniye; Oniks, 2011.
- Ponomarenko, V. S., Kyzym, M. O., and Uzunov, F. V. *Riveni yakist zhyttia naseleння Ukrainy* [The Level and Quality of Life of the Population of Ukraine]. Kharkiv: VD «INZHEK», 2003.
- "Response to the public consultation on the European Pillar of Social Rights". Social Platform. 2016. <https://www.socialplatform.org/wp-content/uploads/2016/11/Social-Platform-response-to-the-public-consultation-on-the-European-Pillar-of-Social-Rights-November-2016.pdf>
- "Social protection in the EU: State of play, challenges and options". European Parliamentary Research Service. 2018. [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2018/628258/EPRS_BRI\(2018\)628258_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2018/628258/EPRS_BRI(2018)628258_EN.pdf)
- "Social Security Programs throughout the World: Europe". ISSA. 2018. <https://www.ssa.gov/policy/docs/progdsc/ssptw/2018-2019/europe/guide.html>

REFERENCES

- Aravacik, E. D. "Social Policy and the Welfare State". In *Public Economics and Finance*. IntechOpen, 2018. DOI: 10.5772/intechopen.82372
- Blakemore, K., and Warwick-Booth, L. *Social Policy: An Introduction*. London: Open University Press, 2013.
- "Can there be a global standard for social policy? The social policy principles as a test case". Odi: Briefing Paper. 2000. <https://www.odi.org/sites/odi.org.uk/files/odi-assets/publications-opinion-files/2610.pdf>
- Chaliuk, Yu. O. "Osoblyvosti sotsialnoi polityky Yes" [Features of Social Policy in the EU]. *Naukovyi visnyk Kher-*

- sonsokho derzhavnoho universytetu. Seriiia «Ekonomicni nauky»*. 2014. http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_05/28.pdf
- Cheyne, Ch., O'Brien, M., and Belgrave, M. "Social Policy in Aotearoa New Zealand: A Critical Introduction". *Social Policy Journal of New Zealand*. 2005. <https://www.ms.govt.nz/documents/about-msd-and-our-work/publications-resources/journals-and-magazines/social-policy-journal/spj25/25-pages170-174.pdf>
- Chutcheva, O. H. "Shchodo vyznachennia sotsialnykh standartiv: problemy teorii ta praktyky" [On the Definition of Social Standards: Problems of Theory and Practice]. *Derzhava i pravo*. 2010. <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/34393/05-Chutcheva.pdf?sequence=1>
- Deeming, C. "Defining Minimum Income (and Living) Standards in Europe: Methodological Issues and Policy Debates". *Social Policy & Society*. 2017. <https://www.cambridge.org/core/services/aop-cambridge-core/content/view/7A2D6A3E4841E51F061696EC412BC987/S147474641500041Xa.pdf/div-class-title-defining-minimum-income-and-living-standards-in-europe-methodological-issues-and-policy-debates-div.pdf>
- "International Labour Standards on Social Policy". International Labour Organization. <https://www.ilo.org/global/standards/subjects-covered-by-international-labour-standards/social-policy/lang--en/index.htm>
- [Legal Act of Ukraine] (1999). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/966-14#Text>
- [Legal Act of Ukraine] (2000). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2017-14#Text>
- "Liudskiyi rozvytok v Ukraini. Modernizatsiia sotsialnoi polityky: rehionalnyi aspekt" [Human Development in Ukraine. Modernization of Social Policy: Regional Aspect]. Kyiv, 2015. https://idss.org.ua/monografii/2016_Lud_rozv_monogr.pdf
- Makarova, O. V. "Sotsialna polityka v Ukraini" [Social Policy in Ukraine]. Kyiv, 2015. https://idss.org.ua/monografii/2015_Makarova.pdf
- Ozhegov, S. I. *Tolkovyy slovar russkogo yazyka* [Explanatory Dictionary of the Russian Language]. Moscow: Mir i obrazovaniye; Oniks, 2011.
- Ponomarenko, V. S., Kyzym, M. O., and Uzunov, F. V. *Riveni yakist zhyttia naseleння Ukrainy* [The Level and Quality of Life of the Population of Ukraine]. Kharkiv: VD «INZHEK», 2003.
- "Response to the public consultation on the European Pillar of Social Rights". Social Platform. 2016. <https://www.socialplatform.org/wp-content/uploads/2016/11/Social-Platform-response-to-the-public-consultation-on-the-European-Pillar-of-Social-Rights-November-2016.pdf>
- "Social protection in the EU: State of play, challenges and options". European Parliamentary Research Service. 2018. [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2018/628258/EPRS_BRI\(2018\)628258_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2018/628258/EPRS_BRI(2018)628258_EN.pdf)
- "Social Security Programs throughout the World: Europe". ISSA. 2018. <https://www.ssa.gov/policy/docs/progdsc/ssptw/2018-2019/europe/guide.html>